

A PÉNZVILÁG

GAZDASÁGPOLITIKAI HETILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, IX. ker., Doráos-tér 6. szám
Telefon: József 67

SZERKESZTI
RÓNA LAJOS

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Fél évre 50 korona
Egész évre 100 korona
Egy szám ára 2 korona

Itt egy cikkünket a cenzura nem engedélyezte

Nem sikerül a bojkott

A GyOSz és OMKE tiltakozása — Lers államtitkár vezeti a bojkottellenes akciót

A bojkott-mozgalom, amely Magyarországra ellen irányul, igen természetesen élénken foglalkoztatja a kereskedelmi és ipari köröket. A jelenlegi nemzetközi helyzet folytán a bojkott nem veszélyeztetett a magyar kereskedelem és ipar életét, mint ha normális körülmények általánának fent. Ennek ellenére mindazok az érdekeltségek, amelyek az ipar és kereskedelem jogait és törekvéseit képviselik, megtesznek minden lehetőt, hogy kifejezésre juttassák tiltakozásukat ez ellen az erkölestelen és jogtalan határozat ellen, másrészt pedig az ipar és kereskedelem szempontjából szükséges intézkedéseket elősegítsék.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés részéről az Egyesülés elnöke, Sándor Pál országgyűlési képviselő a nemzetgyűlésen kifejezésre juttatta a magyar kereskedelem tiltakozását a bojkott ellen és hangsúlyozta, hogy a magyar kereskedők tudni fogják a kötelességüket és azonosítják magukat Magyarországra igazi érdekeivel az ellenünk indított gazdasági hadjárat során. Az igazgatósági ülés, amelyet tegnapi hívtak össze, nem foglalkozott hivatalosan a bojkott ügyével, hanem a Péter Pál napján tartandó és közgyűlést előkészítő igazgatósági ülés fog érdemlegesen állást foglalni, miután akkor a vidéki tagok is jelen lesznek. A határozatnak tehát országosan demonstratív jellege lesz.

A Gyáriparosok Országos Szövetsége ugyancsak kedden tartott ülést, amelyen megbeszélés tárgyává tették azokat a teendőket, amelyeket a bojkott aktuálisá tett. A GyOSz szintén meg fogja ragadni az alkalmat, hogy a maga álláspontját kifejezésre juttassa.

A bojkottellenes akciót egyébként Lers Vilmos báró államtitkár irányítja, aki állandó érintkezésben van egyfelől a szakminisztériumokkal, másrészt azokkal a tényezőkkel, amelyek a bojkott ügyében intézkedésre hivatottak és részt vesz ebben a defenzív munkában a külügyminisztérium is. Különösen fontos szerep hárul a közlekedési minisztériumra, amely gondoskodik arról, hogy a felszabaduló élelmiszereket hova irányítsák. A kormány egyébként felhatalmazta a kereskedelmi minisztert arra, hogy úgy a vasutakra, mint a hajózási vállalatokra nézve oly intézkedéseket tehessen, hogy mindazon országokba szóló áruk felvételét és továbbítását beszüntethesse, melyekben a Magyarország ellen Amsterdamban kimondott bojkott érvényesítésével a Magyarországra szóló áruk felvételét és továbbítását beszüntették. E rendelkezés alapján a kereskedelmi miniszter már intézkedett is a személy- és áruforgalom korlátozása iránt és — információnk szerint — újabb fontos intézkedések állanak küszöbön, hogy a bojkott teljesen meghiusítható legyen.

Meg kell állapítanunk, hogy azokkal az ipari termékekkel, amelyekre első sorban szükségünk van, tehát szén, benzin, zsír és olaj, teljesen el vagyunk látva, tehát ebben a tekintetben kény szerhelyzetbe nem kerülhetünk és az aratás sikere emiatt veszélyeztetve nem lehet.

A bojkott meghiusítása céljából egyébként a közlekedési miniszter táviratot küldött az összes törvényhatóságokhoz és városokhoz. A távirat szó szerinti szövegében így szól:

Tizenkét év múlva lesz kész a budapesti kikötő

Az állami késlekedés eredményei — A Nemzetközi Dunabizottság tárgyalásai Párisban — Troubridge admirális a magyar érdekekért Mit mondanak a kereskedők?

A budapesti kereskedelmi és ipari kikötő — ha már készen lenne — mérhetetlen kincs jelentene a mi számunkra. Ma, amikor Magyarország közlekedési útjaiért a versengő nyugati hatalmasságok minden áldozatot hajlandók meghozni, akkor egy jól felszerelt, modern kikötő, amely Budapesten, a Duna folyásának természetes közép-pontján van, a legnagyobb érték számba mehetne. Erről a kérdéssel *A Pénzvilág* munkatársának alkalma volt a budapesti kereskedelmi kikötő építési ügyének egész komplexumával ismerős szakemberrel beszélni, aki a következő értékes felvilágosításokat volt szives adni:

— A budapesti kereskedelmi és ipari kikötő terve kerek negyven esztendeig penészesedett a különböző hivatali fiókokban és hiába szorgalmazták annak megvalósítását olyan lelkes férfiak, mint Kvassay Jenő, Gonda Béla és mindenekelőtt Hozspotzky Alajos. Az egyik minisztérium mindig gáncot vetett a másiknak. Igazi lendületet a dolognak az adott, amikor a mi hivatalos köreink is látni kezdték, hogy Németország a dunai utat a háboru utáni gazdasági kérdések legfontosabb megoldási eszközének tekintti. Bleyer József regensburgi polgármester Budapest fővárosát eszméltette a nagy kérdésre, a budapesti Duna-konferencián véghezvitt Weisskirchner-féle puccs után pedig az állam is gondolkozóba esett, hogy hátha van mégis jelentősége a dunai központnak és ha mi lennénk ez a dunai központ, akkor a kikötőre is szükségünk van.

— Az állami munka mégis immel-ámmal indult, úgy hogy ma is csak szükségmunkákat végeznek az összekötő vasuti híd alatt, a kamara-zsilipről a gubacsi gátig elterjedő területen, ahol a kikötőnek kell majdan felépülni.

Ellenségeink meg akarnak fojtani bennünket. Az Amerikából vásárolt és más osztrák vasutakon utban levő lisztszállítmányokat nem hozhatjuk be. Készleteink csak napokra elégségesek. Táviratilag és távbeszélőn forduljon törvényhatósága kis- és nagygazdáihoz és társadalmi uton is kövessen el mindent, hogy a már feltárt, igénybe vett készletek azonnal le szállíttassanak és a kontingensekből még hiányzó mennyiség haladéktalanul felajánlások. Néhány napi késedelem is reánk katasztrófát, ellenségeinknek diadalt jelent. Gabonakészlet még elég van az országban s magyar ember nem engedheti meg, hogy másik magyar embernek Magyarországon ne legyen kenyere.

Ennek a körtáviratnak a hatása alatt a törvényhatóságok és városok akcióba léptek, hogy érvényt szerezzenek a miniszter hazafias intencióknak.

Az állami tervek szerint a kikötő csak tizenkét esztendő múlva lesz kész, ami számokban kifejezve azt jelenti, hogy a tervezettség félszázados jubileumán is túl leszünk már akkor. Párisban most ül együtt a Nemzetközi Dunabizottság, amelyen Magyarországot Miklós Ödön volt államtitkár képviseli. Elképzelhető-e ma, mit jelentene, ha Miklós Ödön legalább arról tehetne jelentést, hogy a budapesti kereskedelmi kikötő építése a legteljesebb gőzzel folyik és igen rövidesen abban a helyzetben leszünk, hogy azt a nemzetközi hajózási forgalomnak megnyithassuk. Mert nem szabad elfelejteni, hogy a Dunabizottság, illetve annak titkárságának székhely-kérdése tulajdonképpen a kikötő kérdése. Bécsben az osztrákok, Pozsonyban a csehek elkeseredett erővel dolgoznak a maguk kikötőjének felépítésén és közben most Párisban Mayrhausen konzul, illetve Amrichek tanár utján mindent elkövetnek, hogy a vezértitkárság székhelyét, amelyet már nekünk ígértek, maguknak biztosítsák. Milyen fölösleges lenne akkor minden érv, ha azt mondhatnánk, hogy kész a kikötő. Sajnos, Troubridge admirális jóindulatán kívül, aki szintén részt vesz a Dunabizottság ülésén, nem sok pozitívumot tudunk hárba küldeni.

— Troubridge azonban el tud mondani egyet-mást, mert ő látta, személyesen megtekintette, rendkívüli érdeklődéssel szemlélte azokat a munkálatokat, amelyeket a főváros végez Fock Ede tanácsnok kiváló vezetésével a kamara-zsilipnél, az ugynevezett soroksári dunaágban, ahol most építik a partfalakat és pedig speciális technikus munkával. Ennek a partfalnak a fundamentumát hatalmas szekrények alakjában a szárazföldön építik meg és azután a

viz tetején rendeltetési helyére usztatják, ahol a víz alá süllyesztik. Troubridge admirális ezeket a munkálatokat rendkívüli érdeklődéssel szemlélte és most Párisban mindenestre igen jelentékeny tanunk lesz a dunai hajózás terén elfoglalható pozíciók érdekében.

— Budapesten is folyik azonban a munka, ha máshol nem is valami nagy elánnal, de a bizottságokban mindenestre igen komolyan. Junius hó 18-án is volt fontos ülése annak a kikötőépítő-bizottságnak, amely a minisztériumok és a főváros képviselőiből tevődött össze és amelynek *Kajlinger Mihály* az elnöke. Eljuttottunk különben odáig, hogy *most már bevonták a tárgyalásokba az ipari és kereskedelmi szakköröket is*. Meg kell tudniillik végre állapítani, hogy milyen forgalmat lehet majd várni a kikötőben, hogy ki lehessen kalkulálni, az egyes kereskedelmi szakmák számára milyen raktárakat kell építeni és az ipartelepeknek milyen területeket kell rezerválni. Évekkel ezelőtt elkészültek már az idevonatkozó tervek. *Akkor tízmillió tonna forgalmat vártunk*. De mire

lehet ma, az ország mai megcsontított állapotában számítani? Mi válik valósággá a tízmillió tonnából, amikor sem a jövőbe nem láthatunk, sem külpolitikai orientációnk nincs arra vonatkozólag, hogy mely országokkal, mely szomszédos államokkal leszünk majd barátságos viszonyban és *mely irányból várhatjuk a komoly, állandó és szilárd kereskedelmi összeköttetést?* A kereskedelmi és ipari szakkörökkel való tárgyalások során külön foglalkoztak a gabona, a liszt, a szén, a vas és az érc, a kavics és a homok, a kő és az építőanyag, a fa, a darabáru és nyersanyag, a trágya és vegyszerek, az élelmiszerek és a petroleum raktárai számára szükséges területek kijelölésével. Ezeknek az ankéteknek eredményeként állapítják meg azután, hogy hogyan helyezzék el az egyes medencéket és hogy azokat zsilipeléssel, vagy anélkül építsék-e? *A kereskedelmi köröknek az a helyes véleményük, hogy a terveket elasztikusan kell megcsinálni*. Az elv: rajzoljuk meg a tervet nagyban, építsünk kicsiben és hagyjunk lehetőséget a fejlesztésre.

Bing Gyula tőzsdetanácsos a börzetagság revíziójáról és a próbaidőről

A gabonakereskedelmet is meg kell óvni a betolakodóktól — A tőzsde állásfoglalása példaadó lesz

A múlt héten jelent meg a termésrendelet, amely többi között azt a fontos intézkedést tartalmazta, hogy az 1920. évi termést *árpa, zab, köles, tatárka, tengeri és hüvelyes* a belföldi forgalomban szabadon adható el és vásárolható és hogy az 1920. évi termésből származó búzát, rozsot és kétszerest is eladhatja a termelő a belföldi forgalomban, ha a rá kivetett gabonamennyiséget már előzetesen beszolgáltatotta, illetve az ezzel kapcsolatos rendelkezéseket betartja. A rendelet arra vonatkozóan is tartalmaz utasításokat, hogy a kenyérmagvaknak, továbbá a szabad forgalom tárgyát képező többi terményféléknek a vasuton, hajón stb. való szállítása úgy a belföldi, mint az ország határára teli forgalomban továbbra is *szállítási igazolványhoz van kötve*, mindazonáltal a termésrendelet élénken foglalkoztatta a héten azokat a kereskedőket, akiknek a háború előtt a gabona forgalomba hozatala volt a hivatásuk, mert az *árpa, zab, köles, tengeri és hüvelyes forgalom* felszabadításával a központosítás rendszere után végre ismét aktív szerep vár a gabonakereskedeleme. A gabonakereskedők a legutóbbi napokban már értekezletet is tartottak, hogy saját hatáskörükben megvitassák, milyen intézkedések szükségesek a forgalom zavartalan lebonyolítása érdekében és hogy e cél elérésére miféle javaslattal léphetnek az intézőkörök elé. Teljesen értjük ilyenformán, hogy most már nemcsak az értéktőzsde közönsége, hanem a tőzsdének ama hatalmas csoportja is, amely a háború előtt a gabonátőzsdén bonyolította le kereskedelmi ügyleit, sűrűn óhajta, hogy a tőzsde tagjait mielőbb rostálja meg a tanács, mert hiszen nagyon valószínű, hogy a különféle mezőgazdasági terményforgalmának felszabadulásával fokozott mértékben fognak ügykezni a tőzsdére olyanok is, akiket az érték- és valutaüzlet eddig nem csábított a tőzsdére. A termésrendelet után tehát a tagrostálásra vonatkozó követelés megvalósítását még aktuálisabbnak találják, mint az előző héten, és így különösen fontosnak tartjuk azt a nyilatkozatot, amelyet a héten tett munkatársunk előtt a tőzsdetanácsnak egyik közismert, lelkes tagja, Bing Gyula tőzsdetanácsos.

— Kezdeményezésüket a tőzsdetagság megszigorítására, illetőleg revidálására — mondotta Bing tanácsos — igaz rokonszenvvel fogadom. Azon a véleményen vagyok ugyanis, hogy a tőzsdei tag-

ság tekintetében nem lehet elég szigorú mértékkel mérnünk, mert ha olyas valaki nyit, mondjuk, borkereskedést, akinek erről az üzletágról fogalma nincs, a legrosszabb esetben is csak ő maga fog tönkremenni, megkárosítván egy pár könnyelmű hitelezőjét. A tőzsdén ellenben, ha olyanok is akadnak a tagok között, akik a tőzsdei üzletet illetőleg sem a kellő tapasztalattal, sem a szükséges felgyelmezettséggel nem rendelkeznek, ez a körülmény olyan romboló összeomlás csirája lehet, amelyet nemcsak az egész tőzsde érezne meg, hanem egész közgazdasági életünk is megsínylene. Aki ismeri azt a körültekintő óvatosságot, amellyel a tagfelvételeket intéző bizottságok eljárnak, semmi esetre sem e bizottságokban fogják okát keresni annak, ha a tagok között olyanok is találkoznak, akik — nem ütjük meg a mértéket. Nem e bizottságok óvatosságihánya az oka tudniillik ennek, hanem az, hogy sokan, akik a közgazdasági élet más terén talán megállták a helyüket, nem bírnak annyi önfegyelmességgel, hogy a tőzsdén is megfeleljenek. Ez a körülmény azonban csak később, a felvétel után tűnhetik ki. Gondoskodni kell ilyenformán arról, hogy a tőzsdetanács az ilyen tagot a tőzsdéről minden hosszadalmas eljárás mellőzésével eltávolíthassa, egyszerűen, hogy az új tagok listája revidáltassék.

— Ami pedig a jövőt illeti, helyes eszme az, hogy az új tag csak bizonyos próbaidő elteltével léphessen tagsági jogába. Ez a kérdés annál aktuálisabb, mert a kereskedelmi élet lassanként felszabadul háborús bilincseiből s így megtörténhetik, hogy a most meginduló szabad gabonakereskedeleme is olyanok fogják rávetni magukat, akik erre nem jogosultak és tevékenységükkel az egész kereskedelem kárára lehetnek. Megjegyzem azonban, hogy az alkalmazottak közül is könyörtelenül eltávolítandó az, aki nem a tőzsdére való. Ezt maguk a tisztességes alkalmazottak is kívánják. Igen megfelelő módja lesz az ellenőrzésnek, ha az alkalmazott jegyek csupán egy évre fognak szólni és minden évben megújítják.

— A tőzsdetanács ezt az újítást legközelebb már életbe is lépteti. A tagság revidálásával is komolyan foglalkozik és remélhető, hogy a tőzsde tulnyomó többségben levő tisztességes elemeinek nagy

öröme, mihamarabb rövid uton eltávolítja azt a néhány embert, akinek üzleti tevékenysége vagy tisztessége ellen kifogás merült fel. A tanácsnak ezt az éber őrködését a kereskedelmi tisztesség folytonos szemmel tartására, bizonyára megelégedéssel fogja tudomásul venni az egész ország közgazdasága. Hisz a tőzsde ugyanazt a szerepet játsza a közgazdaságban, amelyet — a szív a testben. Csak egészséges szívvel lehet egészséges testről beszélni. *Ugy gondolom tehát, hogy a tőzsde purifikáló lépésének okvetlenül meglesz a nevelő hatása a kereskedelmi tevékenység többi ágaira is és meg vagyok győződve, hogy a tőzsde példáján fölbuzdulva egész kereskedelmi életünk sietni fog magából kivetni a háború zűrzavarában netalán betolakodott, oda nem való kártékony elemeket.*

Bing Gyula tőzsdetanácsosnak ez a jóslata alighanem már a közel jövőben beteljesedik, amennyiben értesülésünk szerint a tőzsde tanácsa már legutóbbi plenáris ülésén foglalkozott a revízió kérdésével és az alkalmazott jegyeknek minden év végén való automatikus megszüntetésével. Végleges határozatot nem hoztak ugyan ezen az ülésen, a kérdés azonban most már nem fog lekerülni a napirendről, mert, mint a lapunk hasábjain megjelent nyilatkozatok is igazolják, a tőzsdetanács legkiválóbb tagjai is pártfogolják indítványunkat. A tőzsdetanács állásfoglalása tehát nem lehet kétséges, s így bizonyára nem tévedünk, amikor kijelentjük, hogy ha akciónkat siker fogja koronázni és a tőzsde széles arányokban indítja meg a purifikációs mozgalmat, ez a kereskedelmi élet többi ágában is mielőbb éreztetni fogja üdvös hatását, — mert nagyon helyesen mondotta Bing tanácsos — *a tőzsde példáját a kereskedelmi élet többi ágában is imitálni fognak követni...* Rácz Géza.

Az értéktőzsde

az elmúlt héten is szinte minimális forgalom mellett lanyha irányzatú volt. A belső politikai helyzet ingadozásához csatlakozott egy külső ok is, amely a börze hangulatát kedvezőtlenül befolyásolja: ez a szombaton éjszaka Bécs felől életbeléptetett bojkott-határozat. Noha a táviróforgalom Jugoszlávia és Csehország felől továbbra is főmmaradt, a Bécs felől megszokott és rendszeresített hírszolgáltatásnak oly fontossága van a budapesti tőzsdére, hogy ennek szünetelése a mi börzénken természetesen érezteti hatását. Különben is a tőzsde oly finom szerv, amely minden zavaró momentumra élénkebben reagál, mint a közgazdasági élet bármely szerve. Azt lehetett hinni, hogy a normális hírszolgálat zavarai ugynevezett „vad híreknek” fognak helyet adni a tőzsdén, különösen a valutapiacra, de a spekuláció, ugy látszik, átérzi az idők komolyságát és ilyen módon nem manővrozott. Eddig legalább „a jólétesültek” nem kísérleteztek és így a tőzsde az általános hangulat hatása alatt maradt.

Hétfőn lanyhán indult az üzlet, de az irányzat csakhamar megerősödött, sőt meg is élénkült. A börze — mondták — nem fogja fel tragikusan a bojkottot és ez jó jel. Az üzleti forgalom központjában a Magyar Hitel és a Hazai Bank részvénye állott. Az előbbi tőkeemelése és más nagyobb tranzakciók hírére, a Hazai Bank szintén azért, mert ismertté lett, hogy másnap nyilvánosságra hozza alapítójának 100 millióra való felemelését. A szolidan vezetett, konzervatív intézetnek ez a nagyarányú tranzakciója felvillanyozta a tőzsdét és az embereket bizakodóvá tette. A Magyar Hitelben pedig a tőzsde leglátásabb napjaira emlékeztető nagy üzlet volt, emelkedő árfolyamok mellett. Ez kihatott a piac többi részére is és különösen a zárlatot megszilárdította. Beavatottak vásárlása 150 koronával javította meg a Rima árfolyamát.

